

AMK-opiskelijoiden kokemuksia etäopiskelusta

Kooste opiskelijakuntien toteuttamien kyselyiden tuloksista kevään 2020 poikkeustilanteesta.

Opiskelijakuntien tekemien kyselyiden mukaan noin puolet ammattikorkeakouluopiskelijoista kokevat motivaationsa ja jaksamisensa laskeneen ja stressin lisääntyneen poikkeusolojen ja etäopiskelun aikana. Suurin osa opiskelijoista kokee etäopiskeluun siirtymisen onnistuneen hyvin mutta opetuksen laadun koetaan heikentyneen poikkeusolojen aikana.

Kyselyn toteutus

Ammattikorkeakoulujen opiskelijakunnat toteuttivat keväällä 2020 kyselyn opiskelijoille opetuksen poikkeusoloista ja etäopiskelusta. Kyselyt perustuivat SAMOKin valmistelemaan pohjaan, mutta opiskelijakunnat toteuttivat ne itsenäisesti. SAMOK teki tämän koosteen toteutettujen kyselyiden tuloksista.

SAMOK valmisteli kyselypohjan suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Opiskelijakunnat ovat muokanneet pohjaa omien tarpeidensa mukaan. Tässä koosteessa on kuitenkin huomioitu vain ne osat kyselyistä, jotka ovat yhtenäisiä SAMOKin pohjan kanssa, ollen vertailukelpoisia keskenään. Tämän koosteen valmistelua varten opiskelijakuntien toimittamista tuloksista on poistettu ylimääräiset kysymykset ja vastausvaihtoehdot. Kyselyiden jakelu vaihteli opiskelijakunnittain. Kyselyn jakamiseen on vaihtelevasti opiskelijakuntien välillä hyödynnetty sosiaalista mediaa ja somemarkkinointia. Vastausaika kyselyyn oli viikoilla 16-19, mutta kukin opiskelijakunta on määrittänyt tarkan vastausajan itsenäisesti.

Tässä koosteessa on hyödynnetty 16 opiskelijakunnan kyselyiden tuloksia. Vastauksia tuli yhteensä 6904, mikä vastaa 6,1% kyselyyn osallistuneiden 16 ammattikorkeakoulun opiskelijamäärästä. Ammattikorkeakoulukohtainen vastausprosentti vaihteli 0,1-14,8% välillä.

Hyvinvointi

Kyselyssä kysyttiin erityisesti opiskelijoiden hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä. 53% vastaajista koki etäopiskelun aiheuttaneen enemmän stressiä lähiopetukseen verrattuna. Stressin nähtiin lisääntyvän erityisesti opintojensa alkuvaiheessa olevilla opiskelijoilla. Opintojensa alkuvaiheessa olevista vastaajista 60% koki etäopiskelun lisänneen stressiä, kun taas opintojen loppu neljänneksellä olevista

opiskelijoista vastaavasti koki 42%. Myös poikkeustilaa edeltänyt opiskelumuoto vaikutti todennäköisyyteen kokea aiempaa enemmän stressiä; ennen poikkeustilaa pääasiassa lähiopetukseen osallistuneista 62% koki stressin lisääntyneen, kun puolestaan sekä lähi- että verkko-opetukseen aiemmin osallistuneista 44% koki stressin lisääntyneen. Myös pääasiassa verkko-opetukseen aiemmin osallistuneista 28% vastasi stressin lisääntyneen.

Kysymykseen “Kuinka hyväksi olet kokenut henkisen jaksamisesi poikkeustilanteen aikana verrattuna tilanteeseen ennen poikkeusoloja” vastaajista 47% vastasi jaksamisensa olevan huonompaa tai erittäin paljon huonompaa. Vastaajista 16% koki jaksamisensa paremmaksi tai erittäin paljon paremmaksi, kuin ennen poikkeustilaa. Tässäkin kysymyksessä aiemmin lähiopetukseen (50%) sekä lähi- ja verkko-opetukseen (44%) osallistuneiden vastaukset erosivat toisistaan, samoin kuin opintojensa alku- (51%) ja loppuvaiheessa (43%) olevien vastaajien.

Motivaation koettiin heikentyneen samoissa vastaajajoukoissa. Kaikista vastaajista 51% koki motivaationsa muuttuneen huonommaksi tai erittäin paljon huonommaksi. Opintojen alkuvaiheessa olevista vastaajista 57% koki motivaation laskeneen, kun taas samoin koki 41% opintojen loppuvaiheessa olevista. Aiemmin lähiopetukseen osallistuneiden joukosta 60% koki motivaation heikentyneen. Puolestaan sekä lähi- että verkko-opetukseen aiemmin osallistuneista vastaajista motivaation heikentymistä koki 42%.

Vastaajilta kysyttiin myös sosiaalisten suhteiden muutoksista poikkeusaikana. Vastaajista 5% kertoi sosiaalisten suhteiden olevan kokonaan tauolla ja 26% vastasi suurimman osan suhteista olevan tauolla. Heillä, joilla sosiaaliset suhteet tai suurin osa suhteista oli tauolla, 65% vastasi jaksamisen muuttuneen huonommaksi tai erittäin paljon huonommaksi. Samasta joukosta stressi oli lisääntynyt 69% vastaajista.

Yli puolet (55%) vastaajista kertoi, että heille oli tarjottu apua, tai he tiesivät apua jaksamisongelmiin olevan tarjolla koulun tai terveydenhuollon puolella. Heille, jotka kokivat jaksamisensa muuttuneen erittäin paljon huonommaksi, vain 35% oli tarjottu apua.

Osalla vastaajista sekä jaksaminen että motivaatio oli poikkeusoloissa parantunut. Kaikista vastaajista 17% vastasi motivaation ja 16% jaksamisen muuttuneen paremmaksi tai erittäin paljon paremmaksi. Niistä vastaajista, jotka kertoivat ettei etäopiskelulla ollut vaikutusta sosiaalisiin suhteisiin, koki 28% motivaationsa muuttuneen paremmaksi.

Jaksamisen, motivaation ja stressin lisääntymiseen vaikuttavat avovastausten perusteella monenlaiset tekijät. Yleisimpänä yksittäisenä ryhmänä esille nousivat perheelliset opiskelijat, joille

EPÄVARMUUS JA EPÄSELVYYS KUORMITTI ALKUUN ENITEN. PIKKU HILJAA TILANNE ON KASVANUT SIIHEN, ETTEN PYSTY TARTTUMAAN TOIMEEN JA MISTÄÄN ON VAIKEA SAADA OTETTA TAI "KIINNI".

-Opiskelija

KUN YRITTÄÄ OLLA TÄYSPÄIVÄISESTI SEKÄ VANHEMPI ETTÄ OPISKELIJA, ON VAIN JATKUVASTI RIITTÄMÄTÖN OLO. OMAA VAPAA AIKAA EI JUURI OLE, VAAN JOKA KÄÄNTEESSÄ PITÄISI TEHDÄ JOTAIN TÄRKEÄÄ.

-Opiskelija

lasten hoitaminen tai etäkoulusta huolehtiminen omien opintojen ohella aiheutti haasteita. Yleinen huoli poikkeustilasta ja muista ihmisistä eristäytyminen toistuu vastauksissa hyvinvointiin negatiivisesti vaikuttavina tekijöinä. Tilanteen epävarmuus, rutiinien puute ja aiempien hyvinvointiongelmien, kuten mielenterveysongelmien, lisääntyminen vaikuttivat vastaajien tilanteisiin.

Vastauksista nousi esille myös poikkeustilasta riippumattomia, ennemmin etäopiskeluun liittyviä haasteita. Vastaajat kokivat pitkät päivät tietokoneiden ääressä raskaiksi, mutta vaikuttaa siltä että vastaajilla on myös puutteita itseopiskelutaidoissa ja itsensä johtamisessa. Myös opetuksen järjestämisen puutteet sekä epäselvä viestintä opetusjaksojen etenemisestä laskivat motivaatiota ja jaksamista.

Opetuksen laatu

Suuri osa vastaajista (63%) koki etäopiskeluun siirtymisen onnistuneen hyvin omassa korkeakoulussaan. Vastaajista 49% koki opetuksen laadun heikentyneen. Kyselyyn vastanneista opiskelijoista 24% koki poikkeusolojen vaikuttavan opintojen etenemiseen paljon tai erittäin paljon.

Kyselyssä ei kysytty vaikuttavatko poikkeusolot opintojen etenemiseen hidastavasti vai nopeuttavasti, mutta avovastausten perusteella vastaajilla on kokemuksia molemmista. Heistä, jotka vastasivat motivaation muuttuneen erittäin paljon huonommaksi, vastasi 52% poikkeusolojen vaikuttaneen opintojen etenemiseen paljon tai erittäin paljon. Heistä, joiden motivaatio oli muuttunut erittäin paljon paremmaksi, koki 20% poikkeusolojen vaikuttaneen opintojen etenemiseen paljon tai erittäin paljon. Voidaan siis olettaa, että suuremmalla osalla opintojen eteneminen on ennemmin hidastunut kuin nopeutunut.

Opetuksen laadun koettiin heikentyneen erityisesti heidän joukossa, jotka olivat aiemmin osallistuneet pääasiassa lähiopetukseen. Heistä 57% vastasi laadun muuttuneen huonommaksi tai erittäin paljon huonommaksi. Opintojensa alkuvaiheessa olevista 56% vastasi laadun muuttuneen huonommaksi tai erittäin paljon huonommaksi.

Avovastausten perusteella syyt opetuksen laadun heikentymiseen liittyvät erityisesti siihen, että luentojen sijaan monet opintojaksojen sisällöt on vaihtuneet itsenäisiksi tehtäviksi. Opiskelijat kaipaavat ohjausta ja opetusta sekä kokevat, että työmäärä on lisääntynyt. Työmäärän lisääntymiseen koetaan vaikuttaneen vaadittujen tehtävien suorittamisen lisäksi vaatimus ottaa itse selvää opeteltavista asioista. Sekä kiitosta että kritiikkiä vastauksissa annettiin siitä, miten hyvin opettajat ovat tavoitettavissa. Osa opiskelijoista koko, että opettajilla on aiempaa enemmän aikaa vastata kysymyksiin. Vastaavasti toiset opiskelijat kokivat, että opettajia on vaikea tai jopa mahdoton tavoittaa.

JOTKUT OPETTAJAT EIVÄT PIDÄ ETÄTUNTEJA, VAAN ANTAVAT TEHTÄVÄT JA OLETTAVAT, ETTÄ AIHE OPIKELLAAN ITSE. AIHE ON OPIKELTAVA TÄYSIN ITSE SEKÄ SEN LISÄKSI SUURIEN TEHTÄVIEN TEKEMINEN.

-Opiskelija

Opintojen etenemiseen liittyvissä vastauksissa esille nousi muun muassa harjoitteluiden sekä erityisiä välineitä vaativien harjoitusten, kuten labrojen siirtyminen myöhemmäksi.

Opinnäytetyötään tekeviä haastoi kirjastojen sulkeminen, ohjauksen viivästyminen sekä haastattelujen tai muiden opinnäytetyöhön liittyvien toteutusten peruuntuminen. Myös oma jaksaminen ja kyky edistää opintoja poikkeustilassa vaikutti opintojen etenemiseen. Toisaalta, esimerkiksi tallennetut luennot ovat mahdollistaneet joustavamman opintoaikataulun ja siten edistänyt opintoja.

Tekniikka ja viestintä

Vastaajilta kysyttiin myös poikkeustilaan liittyvästä viestinnästä. Vastaajista 62% koki korkeakoulun tai opiskelijakunnan viestineen poikkeustilanteesta hyvin tai erinomaisesti. Tekniikan toimimiseen oltiin vieläkin tyytyväisempiä. Vastaajista 75% kertoi tekniikan toimineen hyvin tai erinomaisesti. Haasteita tekniikassa oli ilmennyt sekä korkeakoulujen laitteissa ja lisensseissä että opiskelijoiden omissa laitteissa ja nettiyhteydessä.